

tmmob bülteni

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ HABER BÜLTENİ
Aralık-Ocak 1998-99/Sayı 2

YENİ BİN YILA DOĞRU, 1999 YENİ BİR YIL OLSUN

Türkiye derin bir siyasal ve ekonomik krizle, yeni bin yıla bir adım daha yaklaştı. Yeni Dünya Düzeni ve küreselleşme politikaları, 1998 yılı ile birlikte dibe vurdu. Dünyada ve Türkiye’de yansımaları çeşitli tartışmalara neden olan son ekonomik bunalım, bu sayımızda yer alan “1998 Yılı Değerlendirmesi” içinde ele alınıyor.

Bülten yayına hazırlanırken, Susurluk ve derin devlet ilişkilerinin kilit isimlerinden, faşist katil Haluk Kırıcı yakalandı. Bahçelievler katliamından, 7 TİP’li öğrencinin öldürülmesinden sorumlu ve 7 kez idama mahkum edilen bu katilin yakalanması, mafya-siyaset ve çete ilişkilerine nasıl bir boyut ekleyecek, göreceğiz.

Geçtiğimiz günlerde süren hükümet arayışları ise, siyasi krizi ve bu arada “siyasetçilerin krizini”de açığa çıkardı. Koltuk savaşları artık “aleni” bir şekilde ve “naklen” izlenmeye başlandı. Umut olmayan bir “Karaoğlan” hükümeti kuruldu.

18 Nisan 1999 seçimlerine kadar, devletin makyajını tazeleyecek olan yeni hükümetin, toplumun geniş kesimlerine, emekçilere, öğrencilere, köylüye ve işçiye insanca bir yaşam ve demokratik bir ülke sunamayacağı açık...

Doğal olmayan afetler, İtalya ve Apo krizi, Avrupa Ortak Para Birimi, futbolda Fransa’nın dünya şampiyonluğu, Beyaz Saray skandalları ve Irak’a müdahale derken bir 365 gün daha geride kaldı.

Ancak, 365 gün çok da kolay geçmedi!

Geçtiğimiz yıl içinde üniversitelerde faşist saldırılar yükselirken, demokratik sendika ve hakça bir ücret için meydanlara çıkan kamu emekçilerinin üstüne gaz bombası atılırken, paralı eğitime hayır diyen üniversite öğrencileri 96 yıla mahkum olurken, doğudaki olağanüstü hal artarak ve derinleşerek sürerken, doğa katliamı ve yokedicilik yasalarla güvence altına alınmak istenirken, yağma ve talan sürerken, ülkemiz radyoaktif çöplüğe dönmüşken ve serbest şehir adı altında sermayenin kentleri yaratılmak istenirken,

Birlik ve Dayanışmayı Yükseltmek Gerekliyor. Çünkü Umut Biziz... Umut bu ülkenin gerçek sahibi olan emekçilerde.

TMMOB kendi öz gücü ve diğer demokrasi güçleri ile dayanışma süreçlerini yaratarak bu karanlığı, ablukayı ve yokediciliği aşacaktır. Postmodern darbe ve yansımaları sürerken, toplum çözülmeye girmişken, gün “Gerçekçi Olup, İmkansız İsteme” günüdür.

Yeni bin yıla doğru; yeni yıl yeni umutlar barındırıyor. Önümüzdeki günler için sağlık, başarı, umut ve dayanışma dilekelerimizi bir kez daha yineliyoruz. Gelecek sayıda buluşmak üzere...

Sevgilerle

Ne Geçmiş Tükendi Ne Yarınlar

“...TMMOB, yeni yılın hemen başında ekonomik, demokratik haklarını istemek üzere, yegane umut kaynağı olan kitleleriyle, meydanlarda olacaktır. İşsizliğe karşı üretken yatırımları çatışma ve şiddet kültürü yerine hoşgörüyü, sevgiyi, hukukun üstünlüğünü demokratik hukuk devletini, binlerce üyesiyle haykırmaya ve savunmaya devam edecektir. Yeni yıl kardeşlik, hoşgörü, dayanışma ve barış yılı olacaktır.”

“...TMMOB bağlı 23 meslek odasının ilgi alanlarıyla bağlantılı, alternatif politikaları geliştirecek yeni dünya düzeninin ve işbirlikçilerinin vurgununu teşhir edecektir.”

“...TMMOB, Cumhuriyetin kuruluşunun 75.yılında devletin küçültülmesi adı altında yoğunlaşan eğitim, sağlık, sosyal güvenlik vb. toplumsal alanlarda özelleştirme uygulamalarına karşı sosyal devlet politikalarını ve üretken yatırımları savunacaktır. Kamu kaynaklarının ve doğal değerlerin ve çevrenin yağmalanmasına, özelleştirmelere ve bu uygulamaların içinde olduğu anlaşılacak çetelere karşı duracaktır.”

“...TMMOB tüm sorunlarımızın özgürce tartışılacağı demokratik Türkiye’nin kurulması mücadelesini demokrasi güçleriyle dayanışmasını da geliştirerek sürdürmeye kararlıdır.”

Meslek Alanlarımızda Cumhuriyetin 75 Yılı TMMOB'nin "Meslek Alanlarımızda Cumhuriyetin 75 Yılı" etkinliği 21 Kasım 1998 tarihinde gerçekleştirildi. TMMOB Başkanı Yavuz Önen'in açış konuşmasıyla başlayan etkinlikte, Oda temsilcileri kendi meslek alanlarında 75 yıllık birikimin değerlendirilmesini yaptı. Oturum Başkanlığı'nı TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Şanver İsmailoğlu'nun yaptığı etkinlikte; Fizik M.O.'ndan Prof.Dr. Fahri Domanıç, Harita ve Kadastro M.O.'ndan Muhittin İpek, Jeoloji M.O.'ndan Savaş Dilek, Makina M.O.'ndan Emin Koramaz, Kimya M.O.'ndan Hasan Küçük, Ziraat M.O.'ndan Gökhan Günaydın, Elektrik M.O.'ndan Ali Yiğit, Gemi M.O.'ndan Yusuf Buldu, Gıda M.O.'ndan Berrin Şenöz, Çevre M.O.'ndan Ethem Torunoğlu, Meteoroloji M.O.'ndan İsmail Küçük, Metalurji M.O.'ndan Yusuf Ziya Kayır, Orman M.O.'ndan Yılmaz Bilensoy ve Peyzaj M.O.'ndan Betül Uyar kendi meslek alanlarındaki 75 yıllık birikimi ve meslek alanlarına ilişkin güncel sorunları aktarmışlardır.

İnsan Hakları ve Barış Konferansı

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun (KESK) İstanbul'da düzenlediği "İnsan Hakları ve Barış Konferansı'na Birlik Genel Sekreterimiz Yusuf Tek katılarak bir bildiri sundu. Yusuf Tek'in konferansta sunduğu bildirden bazı satırlar aşağıdadır;

"...Bir dizi sözleşmeyi ilk imzalayan ülkeler arasında olmakla övünen Türkiye, ne yazık ki bu sözleşmelerin gereklerini yerine getirmek ve iç hukukuna aktarmak konusunda hiç de övünülecek bir durumda değildir. En temel insan hakkı olan "yaşama hakkı"nı ihlal eden ölüm cezası halen yasalarda korunmakta ve kaldırılması yönündeki çabalara direnç gösterilmektedir. İmzalanan bir dizi protokol ve sözleşmeye rağmen işkence ve kötü muamele sistematik olarak sürdürülmektedir. Yargı işkenceye uğrayanları değil uygulayıcıları korumaya devam etmektedir. Etkilerini hepimizin yaşadığı, ifade özgürlüğü, sendikalaşma özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü gibi temel hak ve özgürlükler alanlarında engeller sürmekte, Olağanüstü hal uygulaması ve yaratılan ikili hukuk sistemi hukukun üstünlüğü prensibini ihlal etmektedir."

Türkiye Demokrasi Kurultayı Bölge Yerel

Kurultayları Tamamlandı

22 bölgede toplanması planlanan yerel kurultaylar 4 il dışında çalışmalarını tamamladılar.

Bu dört ilden Diyarbakır ve Van yerel kurultayları il valiliklerinden izin alınmadığı için yapılamamıştır. Her iki ildeki kurultay çalışmalarına katılmak isteyen örgütler, yerel kurultay gündemi üzerindeki görüşlerini, kendi bünyelerinde oluşturmuş ve bu görüşlerden hareketle ortak bir rapor hazırlamışlardır.

Adana ve Antalya İlleri kurultay düzenleme çalışmalarını yeterli bulmadıklarından yerel kurultaylarını Ocak 1999 tarihine ertelemişlerdir.

18 ilde toplanan yerel kurultay çalışmalarına 3926 kişi imza vererek, üç yüz civarında kişi de izleyici olarak katılmıştır.

18 ilde merkezi bileşenleri oluşturan 13 örgüt dışında

kalan örgüt birimleri de yerel kurultay çalışmalarına katılmışlar ve merkezi kurultay için delegelerini belirlemişlerdir.

TMMOB Özlük Hakları Komisyonu Çalışmaları TMMOB Özlük Hakları Komisyonu, çalışmalarına 25 Kasım 1998 tarihinde TMMOB Binası önünde yapılan geniş katılımlı bir basın açıklamasıyla başladı. 19.11.1998 tarihinde Odalarımıza yapılan bir çağrı ile Maliye Bakanlığı başta olmak üzere bir çok bakanlığa fax çekme eylemi örgütlenmiştir. 30 Kasım 1998 tarihinde Flash TV.'de canlı yayınlanan "Ankara Gündemi" Programı'na katılan TMMOB Başkanı Yavuz Önen konuyla ilgili bir konuşma yapmıştır. Özlük Hakları Komisyonu'nca hazırlanan dosya; milletvekilleri ve basına verilmiştir. Özlük Hakları Komisyonu'nun çalışmalarına Birlik Haberleri'nin "Komisyonlardan" bölümünde daha geniş olarak yer verilecektir.

Ayrıca, Kültür Bakanlığı'nda çalışan Yürüyme Kurulu Üyemiz Melike D. Çavga Erzurum'a sürgün edilmiştir. Bakanlık bu tutumundan dolayı kınıyoruz.

KOSGEB İle Protokol Yenileniyor

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı'nın (KOSGEB) yasal amacı, "Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi İşletmelerinin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyona ekonomik gelişmelere uygun biçimde geliştirmek"tir. Amacı belirtilen bu idare ile TMMOB arasında 1995 yılında bir protokol imzalanmış, karşılıklı olarak yapılacak çalışmalar saptanmıştı. Geçen süre içinde uygulamalar ve gereksinim yeni bir protokol düzenlenmesine yol açmıştır. Bu protokolün konusu "KOSGEB'in TMMOB ile, bilgi iletişim, danışmanlık mühendislik hizmetleri, işlendirme (istihdam) konularında yapacakları işbirlikleri ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi (KOS) İşletmeleri'nin mühendislik hizmetlerinden en geniş şekilde yararlanmalarını sağlayacak araçların oluşturulması ve bu araçlara işlerlik kazandırılmasıdır.

Mühendislik-Mimarlık Eğitimi Sempozyumu

Danışma Kurulu Toplandı

TMMOB'nin 35. Dönem Çalışma Programı'nda yer alan, Mühendislik Mimarlık Temel Eğitimi, Meslek İçi Eğitim, Mühendislik Mimarlık Hizmetlerinin Belgelendirilmesi (sertifikalı oluş) konularını kapsayan Mühendislik Mimarlık Eğitimi Sempozyumu çalışmalarını içeriğinde Danışma Kurulu 19 Aralık 1998 Cumartesi günü İstanbul'da toplandı.

Eğitim ve öğretim alanında çok sayıda davetlinin katıldığı toplantıda sempozyumda ele alınacak konular saptanmıştır. Bu konular aşağıda özetlenmektedir;

1.Mühendislik-Mimarlık Eğitiminin Öncesindeki Sorunlar

- Eğitimin amacı, öğretmen, öğrenci, araç-gereç, okullaşma/ Ulusal bilim ve teknoloji politikaları/
- Mesleki ve Teknik Eğitim/ Sınav süreci/
- Planlanmayan gereksinimlerine dönük olarak eğitimde planlama (sanayi ile işbirliği dahil)

2.Mühendislik-Mimarlık Eğitiminin Sorgulanması

Lisans eğitiminde mevcut surum(disiplinler, öğrenci, öğretim üyesi, araç-gereç, laboratuvar, vb.)/ Çağdaş üniversite ve eğitim sistemi/ Mühendislik Mimarlık Etiğinin eğitimdeki yeri/ Eğitimin dili/ YÖK ve etkileri/ .Özelleştirme ve ticarileşme/ Dünya-daki gelişmeler, eğilimler, eğitimler, disiplinlerarası yapılanma/ Yüksek lisans ve doktora alanı

3.Mühendislik-Mimarlık Eğitiminde Akreditasyon

4.Meslek İçi Eğitim

Gereksinme (eğitim farklılıkları ve gelişen teknoloji)/
 Uygulanması

5.Mühendis-Mimar Belgelendirme

Mühendislik ve mimarlıkta uzmanlaşma/ Disiplinlere göre belgeli (sertifikalı) mühendislik uygulamaları/
 Oluşum sorunları

Hatay, Gaziantep ve Adana'da Toplantılar

Hatay, Gaziantep ve Adana'da 5 Aralık 1998 tarihinde yapılan İKK toplantılarına TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Melike Dağıstan, TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi İhsan Karababa ve TMMOB Genel Sekreteri Yusuf Tek katıldılar. İKK'larla yapılan bu sohbet toplantılarında İKK'ların bölgesel sorunları, örgütsel sorunları ve çalışma anlayışı tartışıldı. Aynı illerde yapılan yerel demokrasi kurultayı düzenleme kurullarının çalışmaları konusunda görüş alışverişinde bulunuldu. Ayrıca İskenderun Demir Çelik (İsdemir) İşyeri Temsilcileri'yle sohbet toplantıları yapılarak işyeri sorunları görüşüldü.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 50.Yılı

İnsan Hakları Beyannamesi'nin kabul edilisinin 50.Yılı nedeniyle İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi bir basın toplantısı gerçekleştirdi. Basın toplantısına TMMOB adına Yürütme Kurulu Üyeleri Şanver İsmailoğlu ile Melike Dağıstan Çavga katıldılar.

Ayrıca, İnsan Hakları Vakfı ve TMMOB Başkanı Yavuz Önen'de 7-11 Aralık 1998 tarihleri arasında Paris'te düzenlenen "Human Rights Defenders Summit-İnsan Hakları Savunucuları Zirvesi" ne katılmış ve bir bildiri sunmuştur.

TMMOB Yeni Yıl Kokteyli

26 Aralık 1998 tarihinde Jeoloji Mühendisleri Odası Lokali'nde gerçekleştirilen TMMOB'nin Geleneksel Yeni Yıl Kokteyli'ne TMMOB Yönetim Kurulu'nun yanısıra Odalarımızın yöneticileri, üyelerimiz ve çalışanlarımız katıldılar.

BİA Davası'nda Beraat

3-4 Mayıs 1997 tarihinde TMMOB tarafından gerçekleştirilen "Bilgi Tekelinin Kırılması ve Özgür Medya Hedefine Yönelik Olarak Yerel Medya'nın Örgütlenme Olanaklarının Araştırılması" konulu toplantı nedeniyle TMMOB Başkanı Yavuz Önen hakkında açılan dava 1,5 yıldır sürüyordu.

2908 Sayılı Dernekler Kanunu'nun 43. ve 82. maddelerine aykırı davranışta bulunmak iddiasıyla açılan ve 13. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 1997/840 nolu

dosya ile süren davanın 30.12.1998 tarihinde yapılan duruşmasında; Yargıtay'ın 3 aylık hapis cezasını bozma kararını mahkemenin de onaylaması üzerine Yavuz Önen beraat etmiştir.

Duruşmaya; aynı davadan daha önce beraat eden Türk Tabipler Birliği Başkanı Füsun Sayek'te katılmıştır.

SES Genel Başkanı Tutuklandı

Sağlık Emekçileri Sendikası Genel Başkanı Ali Ürküt yapmış olduğu bir basın açıklaması sebebiyle tutuklandı. Ali Ürküt'ün tutuklanmasını protesto için Ankara'da Yüksel Caddesi'nde yapılan basın açıklamasına TMMOB Başkanı Yavuz Önen, Genel Sekreter Yusuf Tek ve Genel Sekreter Yardımcısı Subutay Alptürk katılarak destek vermişlerdir.

Beyaz Yürüyüş'de TMMOB'de Vardı

Türk Tabipler Birliği 6 Aralık 1998 tarihinde Ankara'da Abdi İpekçi Parkı'nda "Beyaz Yürüyüş" isimli miting yaptı. "Geleceğimize, Meslek Odalarımıza, Halk Sağlığına Sahip Çıkalım" sloganıyla yürüyüşe geçen hekimlerimize, TMMOB adına 2.Başkan Celal Beşiktepe ile Genel Sekreter Yardımcısı Subutay Alptürk'te katılarak destek verdi.

Dava Henüz Bitmedi

Evrensel Gazetesi muhabiri Metin Göktepe 3 yıl önce polisler tarafından gözaltında dövülerek öldürülmüştü. Ölüm yıldönümü nedeniyle Abdi İpekçi Parkı'nda yapılan basın açıklamasına TMMOB'de destek vermiş ve Başkan Yavuz Önen bir konuşma yapmıştır.

Meslek Etiği Atölye Çalışması

11 Aralık 1998 tarihinde TMMOB Toplantı Salonu'nda gerçekleştirilen "Meslek Etiği Atölye Çalışması"nın başkanlığını TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Kaya Güvenç yaptı. Mühendislik Mimarlık Kurultayı çevresinde mesleklerde; mesleki ve etik kurulların uygulanmasının tartışıldığı çalışmaya Hekim Fuat Aziz Göksel, Avukat Bülent Akçamete, basından Taylan Erten'in yanı sıra TMMOB Yönetim Kurulu, TMMOB Onur Kurulu üyeleriyle Oda Onur Kurulları üyeleri de katılmış ve görüş sunmuşlardır. İkinci toplantı 30 Ocak 1999 tarihinde yapılacak ve çalışmaya ilişkin görüşlere Birlik Haberleri'nde geniş olarak değinilecektir.

TMMOB'NİN 1998 YILI DEĞERLENDİRMESİ

1998 yılını geride bırakırken; 29 Aralık 1998 tarihinde TMMOB'nin 1998 Yılı'na Ait Durum Değerlendirmesi" adlı bir basın açıklaması yapılmıştır. Aşağıda bu basın açıklamasını ve TMMOB'nin geçtiğimiz yıla ait değerlendirmesini sunuyoruz.

GENEL EKONOMİK DURUM

Yeni Dünya Düzeni 1998 yılında gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkeler arasındaki farkları büyütmüş, dünya nüfusunun %50'sini oluşturan zengin ülkeler dünya GSMH'sinin %80'ine sahip olmuşlardır. Dünya ölçeğinde işsiz sayısı azalmamış, rakam birbuçuk milyarı aşmıştır. Bir milyar insan aşırı yoksulluk sınırında yaşamaktadır. Ellibeş ülkede silahlı çatışmalar devam etmiş, dünya silah pazarı bir trilyon dolara ulaşmıştır. Yirmi yılı aşkın bir süreden beri uygulanan küresel serbest piyasa uygulaması sermayeyi metropollerdeki tekellere yönlendirmiştir. Bu politika, 1998 yılında uzakdoğu ülkelerinde iflas etmiş, bu durum Japonya, Rusya, Brezilya'yı da etki alanı içine almıştır. Türkiye bu küresel bunalım sıkıntılarını bu yıl yaşamaya başlamış, özellikle sanayide, üretim alanında ve ihracatta gerilemeler olmuş, uluslararası rekabet gücü zayıflamış, işten çıkarmalar yoğunlaşmıştır. Küçük ve orta ölçekli üretimde bazı sektörler durma noktasına gelmiştir.

Enflasyon ve faiz oranlarında, geçen yıl içinde konjonktürel ve küçük çapta bir düşüş görülmesine rağmen yüksek enflasyon ve faiz politikası özünde değişmemiş, rantiyeye kesimine vergi gelirlerinin %80'nini oluşturan para transferi devam etmiştir.

Çalışanların GSMH'dan almış

olduğu pay gerilemiş, 1999 Bütçesi'nde ücretler belirlenirken %140 oranında seyreden faizler %35 olarak kabul edilmiştir. Ücretler yoksulluk sınırına yaklaşmış ve asgari ücret bu sınırın altında seyretmeye devam etmiştir.

Bu adaletsiz gelir dağılımına karşın yatırımlarda ödenek yetmezliği ve kaynak sıkıntısı aşılamamıştır. Ekonomik krizin aşılmasında yüksek faizle iç borçlanmaya yönelen sistem yerli ve yabancı sermayeyi teşvik ederek özelleştirmeye (özellikle enerji sektöründe) hız vermiştir.

Enerji ve ulaşım sektöründe ihaleli ya da ihalesiz iş verme suretiyle ABD firmalarından dolar bazında %20 gibi yüksek faizlerle krediler sağlanmıştır. Bu amaçla ve seçime endekli olarak yıl sonunda çıkarılan otoyol ihalesi tutarı bir milyar dolardır. Üçüncü Boğaz Köprüsü, Çanakkale Köprüsü, Körfez Geçişi ve bağlantılı otoyollar bu kapsamdadır.

1998 yılında bazı sektörleri ayakta tutan savunma giderleri olmuştur. Bu rakam bütçenin altıda biri tutarındadır. Özelleştirme yağmasına ve ülke kaynaklarının yabancılara yüksek faizlerle aktarılmasına karşın üretken, istihdam yaratıcı yatırımlara gidilememekte, sanayi sektöründe rekabet gücü gerilemekte ve sosyal eşitsizlik hızla artmış bulunmaktadır.

Türkiye 1998 yılında da bölgelerarası ekonomik, sosyal dengesizliği giderme yolunda adım atamamıştır. Oniki yılı aşkın silahlı çatışma güneydoğu bölgesini askeri bir alana dönüştürmüş, bölge ekonomisinin altyapısı hayvancılıkta, tarımda, sanayide, hizmet sektöründe tama-

men yıkılmıştır. Bölgede özel kalkınma projeleri uygulanacağı açıklamalarına karşın herhangi bir adım atılmamıştır. İç göç, zorla göçettirmelerin büyük kentlerde ve yeni kentlerde yarattığı ekonomik, sosyal ve kültürel bunalımı giderecek önlemler alınamamıştır.

BİLİMSEL TEKNOLOJİK ALAN

Türkiye kalkınmasının ve toplumsal refahın sağlanmasının bilimsel teknik altyapısında aşama kaydetmek üzere herhangi bir atılımda bulunmamıştır. AR-GE çalışmalarındaki olanaksızlıklar devam etmiştir. Toplumun üretken gücünü oluşturan mühendis-mimar tasarımcı ve planlamacılar gözden çıkarılmıştır.

Yeni bütçe düzenlemelerinde de üretken sanayi yatırımlarına ve istihdam yaratıcı projelere yönelik bir destekleme gidilmemiştir.

Serbest kesimde çalışan mühendislik-müşavirlik büroları da (otoyol-enerji-turizm-konut gibi) alanlar dışında iş yapamamaktadırlar. Açık ve gizli işsizlik kamu ve özel sektörde yaygınlaşmıştır.

TOPLUMSAL MUHALEFET

Türkiye kapitalizminin geldiği bu durum, esnek üretimin çalışanların sendikalaşma örgütlenme gücünü parçalamasına ve mücadele olanaklarını zayıflatmasına karşın çalışanların ve örgütsüz, işsiz, güvencesiz geniş halk yığınlarının tepkisine yol açmıştır. Ancak, bu toplumsal tepki ve muhalefet iki biçimde etkisiz kılınmaya çalışılmıştır. Birincisi çalışanların kitlesel ve etkili bir güce ulaşmasını engelleme ve onları mücadeleden caydırma stratejisidir. Bu strateji Ekonomik Sosyal Konsey ve işçi,

esnaf konfederasyonlarının sermaye örgütleriyle bir "ulusal uzlaşma" projesi altında birleştirilmesi suretiyle uygulanmıştır. "Beşli İnsiyatif" adı altında örgütlenen bu strateji, Milli Güvenlik Kurulu'nun genel stratejisinin bir uzantısı olarak 1998 yılında da resmi ve sermaye yanlısı hükümetlerin desteklenmesini sağlamıştır. Bu destek çalışanlarda hak taleplerinin karşılanacağı umudunu yaratarak, onları mücadele konumundan düşürmüştür. İkinci yöntem resmi ve sermaye politikalarına teslim olmamış toplumsal muhalefeti ve kitlesel eylemleri ceza tehdidi, polis copu ve şiddetle kırmak, sindirmek biçiminde uygulanmıştır. Özellikle kamu çalışanlarının haklı ekonomik demokratik istemlerinin dile getirildiği barışçıl mitingler, savaşı ve şiddet ortamlarına dönüştürülmüştür.

1998 yılı üniversitelerde de hareketli yaşanmaya başlamıştır.

Türban eylemleri bir süre devam etmiş, sağcı, solcu öğrenci "çatışmaları" geçmiş yıllarda olduğu gibi yeniden sahnelenmiştir. Ancak, 1998 yılında faşist ve dinci güçler desteklenerek üniversitelerde solcu, devrimci gençlere silahlı, sopalı, bıçaklı saldırılar yoğunlaşmış, yaralanma ve ölümlerin sayısı artmaya başlamıştır. Devrimci gençliğin özgür ve demokratik üniversite ve ekonomik haklar mücadelesi polisin olduğu kadar DGM'lerin de hedefi haline gelmiş, şiddet içermeyen pekçok eyleme katılan (Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde pankart açmak gibi) öğrenciler yüz yıla varan cezalara çarptırılmıştır. Liseli öğrencilere Manisa'da olduğu gibi işkence uygulamaları yaşanmıştır. Kayıplarını arayan annelerin İstanbul'da, Galatasaray'daki Cumartesi Eylemleri polisin sert müdahaleleriyle bitirmeye çalışılmıştır.

1998 yılı, yabancı tekellerin çevreye ve insan yaşamına olumsuz etki yaratan yatırımlarına karşı belirginleşen önemli sivil muhalefet hareketlerine ve yargının yurttaşlar ve meslek kuruluşları tarafından etkili bir şekilde değerlendirilmesine de sahne olmuştur. Bergama halkının Eurogold firmasının yatırımlarına karşı mücadelesi

sonuç vermiş ve mahkeme işletmenin kapatılmasına karar vermiştir. Akkuyu ve Sinop Nükleer santrallerinin ihaleleri de yerel halkın mücadelesi ve dayanışmasıyla geriletmiştir.

Ford-Koç Ortaklığına SEKA ormanının peşkeş çekilmesi de Kocaeli halkının ve meslek odalarının tepkisine yol açmıştır.

Yapılaşmaya, turizme ve vakıf üniversitelerine sahillerde, doğal ve tarihi sit alanlarında, ormanlardaki arazi tahsis yargı kararıyla durdurulmaya çalışılmıştır.

Büyük çaptaki rant projeleri yalnızca merkezi değil, yerel yönetimler ortamında da yaşama geçirilmeye çalışılmıştır. Turizmi Teşvik Yasası'na dayanan Bakanlar Kurulu Kararıyla ormanlar, sit alanları, parklar, deniz

ve göl kıyıları, tarihi ve kültürel ortamlar turizm merkezi alanı olarak ilan edilmiştir. Ondokuz bölge yeni turizm bölgesi ilan edilirken, beş bölgenin sınırlarında da değişiklik yapılmıştır. Bu yağmaya karşı da Odalarımız davalar açmış ve bir kısmını kazanmıştır.

Ancak, rant ve yağma politikalarına karşı hukuksal kazanımlar, hükümetlerce aşılıp ve yargı kararları uygulanmamıştır.

1998 yılının küreselleşen dünya ekonomisinin kentlere yeni işlevler yükleyen düzenlemelerini, kısa deyimiyile "Yerel Yönetimler Kanun Tasarısı" adı altında mart ayında hükümet meclise sunmuştur.

1998 yılında özelleştirmelerin

önündeki anayasal ve yasal engellerin kaldırılması çabaları da yoğunlaşmıştır. Özelleştirmelerin Anayasa hükmü haline getirilmesinin ve imtiyaz sözleşmelerinin TBMM denetimine verilmesi hükmünün ise iptal edilmesinin hukuksal ve politik zemini hazırlanmıştır.

POLİTİK DURUM, KÜRT SORUNU, DEMOKRATİKLEŞME, İNSAN HAKLARI

Türkiye'de genel siyasi biçimlenmeye 1998 yılında da MGK karar vermiştir. Siyasi İslam PKK'yla eşdeğer bir tehdit olarak kabul edilmiş, RP kapatılmış, parlamentoda, hükümetlerde ve yerel yönetimlerde manevra alanı daraltılmıştır.

Kürt sorunu PKK ve terörle özdeşleştirilmiş, savaş bir siyasal çözüm olarak sürdürülmüştür. 1998 yılında da Kürt sorununun tartışılması için demokra-

tik ortamlara, siyasi partilere ve düşünce açıklama özgürlüğüne konan yasaklar devam etmiş ve böylece sorunun uluslararası arenaya sıçramasına ve Avrupa Parlamentosu'nun gündeminin başına oturmasına yol açılmıştır.

Sosyalist sol partilerde dinci ve bölücü siyasetlere uygulanan baskı politikalarına hedef olmuş, barışçıl demokratik pekçok eylemleri baskılarla bertaraf edilmeye çalışılmıştır.

TBMM, hükümetler ve parlamentoda grubu bulunan siyasi partiler, pekçok yolsuzluk, çete ilişkileri ve kaset senaryolarıyla büyük oranda prestij kaybetmiş, sivil siyasetin oluşturduğu bu boşluğu üniformalı güçlerin doğrudan doldurabileceği ya da başkanlık sistemine geçilebileceği sık sık konuşulmuştur.

Hükümetler, böylesi bir ortamda dışı tutturamamış, Türkiye erken genel seçim sürecine girmiştir. 1998 de hızlanan bu süreç sivil siyasi iradeyi geriletmiş, toplumda yaratılan umutsuzluk rejimin ve toplumun otoriterleşmesini ve askerleşmesini hızlandırmıştır.

OHAL uygulaması, köy koruculuğu sistemi, Güneydoğu'da devam etmiş

bu uygulama Türkiye çapında bir baskı rejiminin kurumsallaşmasına gerekçe oluşturmuştur. Bu gerilim ve şiddet ortamında insan hakları ihlalleri 1998 yılında da yaygın olarak devam etmiştir. Ev ve köy yıkma, yakmalar, boşaltmalar, işkence, yargısız infaz, keyfi tutuklamalar değişik yoğunluklarla yaşanmıştır. Düşünce açıklama, toplanma, örgütlenme haklarını kullanan muhalif kişi ya da siyasi temsilciler cezaevlerine kapatılmıştır. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 50.yılı olan 1998 yılında sorumluların dokunulmazlıkları devam etmiştir.

Susurluk Çetesi'nin üzerine gidilmemiş, olay örtbas edilmeye çalışılmıştır. Çeteler korunurken insan hakları savunucuları hedef haline gelmiş ve İHD Başkanı Akın BIRDAL silahlı saldırıya uğramıştır.

Türkiye, imzaladığı uluslararası sözleşmeler nedeniyle bu yıl da sıkıntılar yaşamış ve Avrupa Birliği ile siyasi ilişkiler kopma noktasına gelmiştir.

Yargının bağımsız olmadığı Yargıtay Başkanı'nca dile getirilmiş, DGM'ler 1998 yılında AİHM tarafından hukuk kurallarına aykırı bulunmuştur.

Türkiye'de hükümetler demokrasi ve insan hakları alanında yaşanan sıkıntılara ve verdikleri vaatlere karşın, demokratikleşme programlarını başlatamamışlardır. Böylece Avrupa Parlamentosu yeni kararlara yönelmiş, Türkiye'deki kurumsal istikrarın sağlanması gereği vurgulanarak demokrasinin hukukun üstünlüğünü insan haklarının sağlanması ve azınlıklara saygı gösterilmesi ve korunması için gerekli reformların yapılması istenmiştir.

BÖLGEDE DURUM

1998 yılı Ortadoğuda ABD'nin emperyalist denetiminin askeri operasyonlarla devam ettiği yıl oldu. BM kararları zorlanarak Irak, ABD ve İngiliz silahlı kuvvetlerinin silahlı saldırısına uğramıştır. Sivil halk bu saldırılara hedef olmuştur. Sekiz yıllık ambargo uygulaması Irak halkını vurmuş, çocuk, yaşlı, ölüm oranlarını yükseltmiş, halkın sağlığı ve eğitim olanaklarını yok etmiş,

Saddam'ı ise güçlendirmiştir. Ambargo bölge halklarına ve Türkiye'ye yönelik bir ekonomik yaptırıma dönüşmüştür.

TMMOB'NİN TEMEL HEDEFLERİ

TMMOB, yeni yılın hemen başında ekonomik, demokratik haklarını istemek üzere, yegane umut kaynağı olan kitle-siyle, meydanlarda olacaktır. İşsizliğe karşı üretken yatırımları çatışma ve şiddet kültürü yerine hoşgörüyü, sevgiyi,

hukukun üstünlüğünü demokratik hukuk devletini, binlerce üyesiyle haykırmaya ve savunmaya devam edecektir. Yeni yıl kardeşlik, hoşgörü, dayanışma ve barış yılı olacaktır.

TMMOB bağlı 23 meslek odasının ilgi alanlarıyla bağlantılı, alternatif politikaları geliştirecek yeni dünya düzeninin ve işbirlikçilerinin vurgununu teşhir edecektir.

TMMOB, Cumhuriyetin kuruluşunun 75.yılında devletin küçültülmesi adı altında yoğunlaşan eğitim, sağlık, sosyal güvenlik vb. toplumsal alanlarda özelleştirme uygulamalarına karşı sosyal devlet politikalarını ve üretken yatırımları savunacaktır. Kamu kaynaklarının ve doğal değerlerin ve çevrenin yağmalanmasına, özelleştirmelere ve bu uygulamaların içinde olduğu anlaşılacak çetelere karşı duracaktır.

TMMOB tüm sorunlarımızın özgürce tartışılacağı demokratik Türkiye'nin kurulması mücadelesini demokrasi güçleriyle dayanışmasını da geliştirerek sürdürmeye kararlıdır.

KÜRESELLEŞME POLİTİKALARININ İFLASI OLAN EKO- NOMİK KRİZ NASIL SONUÇLAR YARATA- CAK?

İncele, Değerlendirme ve
Önerilerimiz

Dünya ve Türkiye'de erdemleri göklere çıkarılan küreselleşme ve yeni liberalizmin maskesi artık düşmeye başladı. Kapitalist krizin girmekte olduğu yeni aşamanın en belirleyici özellikleri, hızla artan işsizlik, sermayenin merkezileşmesinin hızlanması ve uluslararası rekabetin keskinleşmesi olacaktır.

* Yaşamakta olan gelişmelerin arkasında yüzeyde görülenlerden çok daha derin ve temel bir sorun yatıyor. Kriz 1970'lerde ilk kez kapitalist merkez ülkelerde ortaya çıktığında kapitalist sistem bu sorununu az gelişmiş ülkelerdeki sanayileşme sürecini hızlandırarak çözmeye çabaladı. Merkez ülkeler fazla sermayeyi, mal ya da para/kredi biçiminde bu ülkelere ihraç ettiler. Bu süreç bildiğimiz gibi 1980'de borç kriziyle çöktü ve kriz tüm dünyayı kapsadı. Bu arada dünya sistemine az gelişmiş ülkelere de yeni üretim kapasitesi eklendiği için, fazla kapasite sorunu daha da ağırlaştı.

* 1980'lerde kapitalizmin yeni bir evresi olan küreselleşme politikaları devreye sokuldu. Bu politikalar dolaşımın hızlandırılması ve rekabetin hızla ulaşım alanında spekülasyonla yoğunlaşması ve bu yolu açan küreselleşme olarak kendini gösterdi. "Serbest piyasa" ekonomisi olarak adlandırılan deregülasyon adı verilen bir düzenlemeyle, her şeyin piyasaya bırakılması yani piyasa rekabeti kabul ediliyordu.

* Asya krizinin ortaya çıkması ilk anda Türkiye burjuvazisi ve ekonomi bürokrasisinde ihtiyatlı bir memnuniyetle karşılandı. Sanki ülkenin önündeki engeller kalkmış, rakipler tökezlemiş Türkiye'nin önünde yeni ufuklar açılmıştı. Asya'yı terk eden sermaye artık Türkiye limanına demirleyecek kaynak sıkıntısı sona erecekti. Zamanla bir dünya durgunluğunun ihracat ürünlerinde fiyat düşüşleri ve rekabet kaybının Türkiye için büyük faturalar olduğu anlaşıldı.

* 24 Ocak 1980 sonrası benimsenen ihracata yönelik kalkınma modeli, ihracata yönelik setörleri ucuz kredi, vergi iadesi ve diğer teşviklerle desteklemeyi amaçlıyordu. 12 Eylül'ün emeği baskı altına alması ve emek maliyetinin düşüklüğü IMF kaynaklı özel politikaların uygulanmasını kolaylaştırdı. Uluslararası sermayenin yeni kuralları vergi iadesi, ucuz kredi gibi sadece yerli sermayeye yönelik düzenlemeleri yasaklıyor, sermaye hareketinin liberalizasyonu yeni bir modele geçilmesini öngörüyordu. Sermaye girişleri hem kaynak ihtiyacını karşılayacak hem bütçe açıklarını kapatacağı. Böylelikle devlet sermayeden vergi almadan kamu görevlerini yürütecek; yüksek faizli borçlanmadan hem yeni hem de yabancı sermaye yararlanacaktı. Devlet özelleştirme yanında iç borçlarını artırarak ekonomik gücünü sermayeye devredecekti.

Rusya'da ekonomik krizin derinleşmesi ve iç borçlarında moratoryum ilan edilmesiyle birlikte tüm dünyada risk algılanması arttı ve borçlanma olanakları kayboldu.

Bu aşamada "kriz kapımızda mı" sorusu sorulmaya başlandı.

Rezervlerdeki beş milyar dolarlık erime, borsanın %50'yi aşan düşüşü ve biraz gerileyen faizin %140-150 düzeyine yükseltilmesiyle panik önlenildi. Bu arada sermaye kesimi özellikle bankacılık sektörü krizi ganimet bilerek vergi yasasındaki kendilerine yönelik sınırlı maddeleri de rafa kaldırttı, sanayiciler toplu sözleşmelere 0 zam talebiyle gitmeye başladı.

Hükümet düşüşüyle birlikte ekonomik kriz yeniden telaffuz edilmeye başlandı. İhracatın motoru olan tekstil sektöründe aşırı yatırımdan doğan, piyasanın

sürekli genişleyeceği varsayımına dayanan bir yapısal sorun zaten vardı. Tüm dünyada fiyatların düşüşü, rekabet gücü artan Asya mallarının piyasayı işgal edişyle sorunlar giderek ağırlaştı. Bir anlamda "Anadolu Aslanları" modeli sarsıntı geçiriyor. İhracat düşerken tekstilciler ve dericiler bir yandan işçi çıkarmaya devam ediyor.

Merkez Bankası panik korkusuyla TL'nin değerini sabit tutarak, tekstilcilerin devalüasyon taleplerine cevap vermedi. Otomotiv sektöründeki sorunlar da İtalya Krizi ile iyice su yüzüne çıktı. Faizlerdeki sıçramanın yatırım eğilimlerini engellemesi, sanayi üretiminin yılın üç çeyreğinden itibaren daralması 1999 başında büyümenin eksi olabileceği sinyalleri veriyor.

Sorunun önemli yanını, 1999 Nisan sonuna kadar 3 milyar dolar dış borç, 8 katrilyon TL. iç borç, Haziran sonuna kadar 5 milyar dolar dış borç, 11 katrilyon TL. iç borç ödemeleri oluşturuyor. Bu borçların dış kaynaklara finanse edilememesi durumunda yeni krizler kaçınılmaz görünüyor. Bu parasal desteği temin için yapılacak girişimlerin IMF'ye yeni tavizlerin verileceği bir "stand-by" anlaşmasıyla sonuçlanacağı ortadadır.

Bugün mevcut kapitalist işleyişin ve serbest piyasa düzeninin ürünü olan ekonomik krizin asıl yükü yine emekçilere yükleniyor. Binlerce işçi işten çıkarılıyor. Büyük karlar ettikleri zaman bunu toplumla paylaşmayan sermaye çevreleri, krizin boyutlarını abartarak yüksek zararlar ettiklerini söylemekte ve bu zararlarını kamunun sırtına yüklemektedir. Hükümetin aldığı önlemlerle sermayeye yine kaynak aktarılıyor. Kamu çalışanları için kaynak bulamayan hükümet, sermaye talepte bulunduğu her zaman olduğu gibi kaynak buluyor.

Küreselleşme, özelleştirme şarkıları yükseliyor, ancak her geçen gün daha fazla insan "dışlanıyor" ve en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamaz hale geliyor. Bizim gibi ülkelerin yönetimleri yoksullukla mücadele yerine yoksullarla mücadele ediyor.

Kriz nedeniyle asıl yapılması gereken sistemin sorgulanmasıdır.

Dünyada yaşanan kriz kapitalizmin yapısal sorunlarından kaynaklanmaktadır. Kapitalizmi sorgulamadan, onu aşmadan köklü çözümlere ulaşmak olanaksızdır. Büyümesini kısa vadeli yabancı para girişine bağımlı bir ekonominin parasal genişlemeyle iç talebini canlandırması olanaklı görünmüyor. Krize çözüm IMF reçetelerini uygulayarak değil, ülke insanların çoğunluğunun geleceği ve refahını düşünenek bulunmalıdır.

Yapılması gereken; öncelikle, üretim tabanını geliştirmek, gelir dağılımındaki adaletsizliği gidererek iç pazarı derinleştirmek ve bu temelde bir ekonomik büyümeyi hedeflemektir.

Bu hedeflere ulaşmak için TMMOB;

1- Türkiye'de milli gelir sürekli artmasına rağmen büyüme hızı ortalaması, geçmişe, örneğin 70'lere göre sürekli düşmektedir. Gelir dağılımındaki eşitsizlikler ve bölgesel dengesizlikler ise sürekli artmakta ve derinleşmektedir. Başta sermaye kesimine kaynak transferinin aracı olan enflasyon olmak üzere, uygulanan yeni liberal politikalarla bölüşümde sermaye lehine düzenlemeler yapılmakta, tıkanmalarla karşılaşıldığında ise, 12 Mart ve 12 Eylül'de olduğu gibi askeri çözümlere başvurulmaktadır.

1999 bütçe gelirlerinin %80.5'i vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Vergi gelirlerinin yarısı çalışanlardan doğrudan ve kaynağından kesilen vergilerden oluşmaktadır. Bu durum, Türkiye'deki gelir dağılımındaki adaletsizliği gözler önüne sermektedir. Sermayenin ödediği vergilerin bütçedeki ağırlığı %6, Gayri Safi Milli Hasıla payı ise %2'dir. Mühendis ve Mimarların büyük bölümü ücret düşüklüğü ve işsizlik nedeniyle açlık sınırında bir yaşama mahkum edilmiştir.

Milli gelirin bölüşümünde sosyal kesimler ve bölgeler arası dengesizlikleri giderici politikalara öncelik verilmesini,

2- Türkiye’de bütçe kaynakları da sürekli artmaktadır. Ancak, artan faiz ödemeleri ile sermayeye sürekli kaynak aktarılmaktadır. Faizler bütçenin; 1975-80’de %2.7’sini, 1989-93’te %20.6’sını, 1998’de %45.7’sini almıştır. 1999 bütçesi de, halkın paralarını rantıye ve sermaye kesimine pompalayan bir emme basma tulumba görevini yerine getirecektir.

Bütçenin yatırımlara ayrılan bölümü de sürekli azalmaktadır. Bütçenin yatırım ödeneği 1980 başlarında %20 iken bugün %5-6’ya düşürülmüş durumdadır. 1998’in ilk altı ayında, toplam kamu yatırımlarının gerçekleşme oranı %22’de kalmıştır. Bu, yatırımların durma noktasında olduğunu göstermektedir.

Serbest piyasa ekonomisi adı altında hırsızlık, soygun ve rüşvetin hakim olduğu üretim dışı bir rant ekonomisinin varlığı açıkça ortadadır. Bu sistemde, mühendis ve mimarlar gözden çıkarılmıştır.

Üretim alanlarında görev almak amacıyla yetiştirilen mühendis ve mimarların rant ekonomisinde yerleri yoktur. 7.Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın bütün öngörülerinin yanlışlığı ortaya çıkmıştır.

Yatırımlara, sosyal harcamalar, sağlık ve eğitim harcamalarına kaynak ayıran bir bütçenin yapılmasını,

3- Türkiye’de devletin ekonomideki payının küçültülmesi değil, büyütülmesi gerekmektedir. Devletin en geniş boyutunu, toplam kamu harcamalarının milli gelir içindeki payı göstermektedir. Kamu harcamalarının milli gelir içindeki payına baktığımızda, Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye arasında çok büyük bir fark olduğunu görmekteyiz. Kamu harcamalarının Avrupa Birliği ülkelerindeki ortalaması %51 iken, Türkiye’de ancak %28’dir.

Sosyal içerikli büyük kamu yatırımlarına kaynak ayrılmasını,

4- Özelleştirmeden elde edilecek gelirlerle yeni yatırımlara yönelineceği, istihdam artışı sağlanacağı iddialarının bir yalan olduğu yapılan özelleştirme uygulamalarıyla ortaya çıktı. Kamu varlıklarımız yağmalandı, çalışanlar işten çıkarıldı, milyonlarca insan açlık

sınırının altında yaşamaya mahkum edildi, sermaye değil yoksulluk ve sefalet tabana yayıldı.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı’nca 21 Ağustos 1998’de yayınlanan “Türkiye’de Özelleştirme” raporunda; 1986-1997 yılları arasında yapılan özelleştirmeden 4.8 milyar dolar elde edildiği buna karşılık 4.6 milyar dolar harcandığı açıklanmıştır. Özelleştirmeler, sermaye çevreleri lehine rant oluşumu ve kaynak transferi mekanizmalarına dönüşmüştür.

Özelleştirme uygulamalarına derhal son verilmesini ve yapılan özelleştirmelerin iptal edilmesini,

5- Türkiye yakın geleceğini düşünebilen, programlayabilen ve yönlendiren bir ülke olmaktan çıkmıştır. Sosyal devleti yok eden, bütün karar mekanizmaları tekellerin merkezine bağlayan sistem, zenginlerin ve güçlülerin lehine işleyen bir sistemdir. Araştırma-Geliştirme (AR-GE) yatırımları tamamen durma noktasına getirilmiştir.

Adaletli bir bölüşümün yanında, üretimi artırıcı bir stratejiyi benimsemek gerekmektedir. Bunun için de planlama anlayışını yeniden güçlendirmek zorunludur.

Ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmeyi piyasa güçlerine ya da piyasa anarşisine terkedilmeyecek kadar ciddi bir sorun olarak ele alınmasını, AR-GE çalışmalarının gerekli kaynaklar ayrılarak yayınlştırılmasını,

6- Yeni liberal politikalarla yalnız günümüz değil, geleceğimiz de ipotek

altına alınmakta, bağımlılık ilişkilerimiz derinleştirilmektedir. Yabancı sermayenin önündeki yasal engeller kaldırılmak istenmekte ve Uluslararası Tahkim artık açıkça savunulmaktadır. Ulusal bağımsızlığımız, insanlık onurumuz Çok Uluslu Şirketler’in insafına terk edilmiştir.

Uluslararası çok yönlü politik ve ekonomik ilişkilerde, bağımsızlık ve eşitlik temelinde onurlu bir dış politikanın her koşulda izlenmesini,

7- Başta özelleştirme olmak üzere yeni liberal politikalar Dünya Bankası ve IMF’nin desteğini alabilmenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. **Ulusal gereksinimlere dayanmayan, sadece sermayenin çıkarlarına endekslenen bu politikalara derhal son verilmesini,**

Savunmaktadır.

Emekten, özgürlükten, barıştan ve demokrasiden yana güçlerin birlikte mücadelesiyle, küreselleşmenin ve yeni liberalizmin yıkıcı etkilerinden kurtulmak, toplum olarak refaha, dayanışmaya ve paylaşmaya dayalı bir barış ülkesi kurmak mümkündür.

1.Uluslararası Döküm ve Çevre Sempozyumu

TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası ile Yıldız Teknik Üniversitesi'nin ortaklaşa düzenlediği 1. Uluslararası Döküm ve Çevre Sempozyumu 25-27 Kasım 1998 tarihleri arasında İstanbul'da Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda gerçekleştirildi. Balkan Metalurjistler Birliği adına gerçekleştirilen sempozyum; Balkan ülkelerinde hızla gelişmekte olan döküm-cülük sektörünün çevreye etkileri ve çevre standartlarına uygunluğu için yapılacak çalışmalarını tartışmış ve bu konulara ışık tutmaya çalışmıştır.

Harita Kurultayı

TMMOB Harita Mühendisleri Odası'nca iki yılda bir düzenlenen Harita Kurultayı'nın yedincisi 1-5 Mart 1999 günü Ankara'da gerçekleştirilecektir.

7.Harita Kurultayı'nda aşağıdaki ana başlıkların yer almasına karar verilmiştir;

- Yeniden Yapılanma
- Kırsal ve Kentsel Alandaki Düzenlemeler
- Jeodezi, GPS, Mühendislik Ölçmeleri, Fotogrametri ve Uzaktan Algılama, Kartografya, Coğrafi Bilgi Sistemleri

Sanat Ve Çevre Seminer/Paneli

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Alman Kültür Merkezi tarafından ortaklaşa düzenlenen "Sanat ve Çevre" ana başlığı altında "Ulaşım Düzenlemesi ve Kent Sakinlerinin Katılımı", "Ulaşım Politikaları" konularının incelendiği seminer ve panel 7-12 Aralık 1998 tarihleri arasında, Alman Kültür Merkezi'nde yapıldı.Almanya'dan yerel yöneticilerin de katıldığı etkinlikte öğrenci çalışmalarının sunulduğu "Sanat ve Çevre" konulu atölye çalışması da sergilendi.

I.Batı Anadolu Hammadde Kaynakları Sempozyumu

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü ve MTA Genel Müdürlüğü Ege Bölge Müdürlüğü tarafından ortaklaşa düzenlenen I.Batı Anadolu Hammadde Kaynakları Sempozyumu 8-14 Mart 1999'da İzmir DEÜ Mühendislik Fakültesi Blokları'nda yapılacaktır.

Sempozyum;

- Endüstriyel Hammaddeler
- Enerji Hammaddeleri
- Kıymetli ve Yarı Kıymetli Süstaşları
- Hammadde Yatakları ve Çevre
- Hammadde Yataklarının Jeolojisi

ana başlıklarından oluşmaktadır. Sempozyuma katılmak için 31 Ocak 1999 tarihine kadar ücreti ödenerek kayıt yaptırılmalıdır.

İzmir Su Kongresi

Sağduyuya Çağrı

Türkiye'deki son siyasi gelişmeler, PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın İtalya'ya gidişi ve sorunun Avrupa gündemine girmesi, ardından ülkemizde yaşanan gelişmeler üzerine meslek birlikleri, çeşitli dernek ve demokratik kitle örgütleri 25.11.1998 tarihinde aşağıdaki basın açıklamasını yapmıştır;

"Bizler Türkiye'de yaşayan bütün insanları kardeş sayıyor, çalışanların ve ezilenlerin sorunlarının bütünüyle ortak olduğunu düşünüyoruz.

Son günlerde Türkiye'de yaşanan ve insanları birbirine karşı kıskırtan, gerilimi artıran bir dalgayı kaygıyla izliyoruz. Bu dalganın Türkiye'de yaşayanların sorunlarının çözümüne katkı sunmayacağı, sorunları artıracağı açıktır.

Her gün bir yenisi açığa çıkan kasetlerde çete ilişkilerinin boyutlandığı, özelleştirmeler yoluyla kamu kuruluşlarının yağma edildiği ve bu ilişkilerde 55. Hükümet yetkililerinin dahil olduğu bir süreçte ortaya çıkan hükümet krizi ve İtalya'nın tutumu bahane edilerek politikada şovenizmi ve ırkçılığı tırmandıran, gerilimi artıran bir noktada sürdürülmektedir. Tarihimizde kıskırtmaların yarattığı 6-7 Eylül yağma ve talan hareketleri, Maraş-Çorum-Sivas benzeri katliamlarla tescilli ırkçı hareketler devreye sokularak Anadolu toprakları üzerinde bin yıldır beraber yaşayan Türkler ve Kürtler birbirlerine düşman edilip, yaygın bir iç çatışmanın zemini hazırlanmaya çalışılmaktadır.

Bu derin acılar bilinirken, Hükümet yetkilileri ve medyanın toplum kesimlerinin duyarlılıklarını şovenist bir dalgaya yükleme çabaları, toplumumuzun geleceği için son derece tehlikelidir.

Bugüne dek yaşanan acılara yeni acılar ve taraflar eklemek yerine, kardeşlik duygularını güçlendiren bütün sorunlarda demokratik, barışçıl çözümleri esas alan bir yönetime ihtiyaç vardır. Bu duygu ve düşüncelerimizi bugün paylaşmanın ve yaygınlaştırmanın önemine inanıyoruz. Güncel gelişmeler ve gerekçelerle bu çizgiye aksi bir çizgi izleyen en başta yetkililer olmak üzere her türlü odağın sorumluluk sahibi olacağını hatırlatıyor; çatışmayı körükleyen değil, kardeşliği teşvik eden, acıları azaltan bir duyarlılığı sahipleniyoruz.

Bu görüşler etrafında tüm demokrasi güçlerini, bu tarihsel süreçte birlikte olmaya ve dayanışmaya çağırıyoruz."

ABD'nin Irak Saldırısı, Dünya Barışına ve İnsanlığa Yönelik Emperyalist Bir Saldırıdır

ABD'nin Irak'a düzenlediği yeni müdahale ve Saddam Rejimi'ni devirme bahanesi ile kendi iç siyasal sorunlarını ve skandallarını örtmeye yönelik bu girişim dünyada ve ülkemizde çeşitli tepkilere neden olmuştur. Binlerce insanın ölü-müne ve yaşam ortanlarının yok olmasına neden olan bu yeni

müdahale üzerine TMMOB'nin görüşleri 19 Aralık 1998 günü basına ve kamuoyuna aktarılmıştır;

“Ortadoğu’da emperyalizmin onlarca yıl boyunca dünya üzerinde tekrarladığı kanlı senaryo yine sahneye konmaktadır. Kapitalizmin bekçileri, dünyayı bölüşme yarışını dünya barışını koruma adı altında sıcak savaşa dönüştürmüştür.

ABD ve İngiltere’nin Irak’a başlattığı emperyalist saldırı, hiçbir şekilde kabul edilemez bir saldırıdır. Pentagon savaş sanayiinin stoklarındaki füzeleri Irak halkının üzerine yağdıran ABD ve İngiltere insanlık suçu işlemektedir.

Saddam’ın kimyasal ve biyolojik silahlarını imha gerekçe- siyle başlatılan bu saldırıda; kitlesel imhayı amaçlayan silahlar Irak halkı üzerinde kullanılmakta, sivil halk büyük zararlar görmektedir. Bu saldırı insanlığa ve barışa yönelik bir saldırıdır. Çünkü bu saldırı, uluslararası hukuk kurallarına ve insan haklarının evrensel değerlerine tamamen aykırıdır.

ABD’nin bu saldırısı, bölgedeki emperyalist amaçlarının bir aracıdır. Bu aracın kurbanları da sonuçta sivil halk olmaktadır. Yıllardır sürdürülen ambargonun tüm yıkıcı etkilerini yaşayan Irak halkı bir felaketin eşiğine getirilmiştir. Hiçbir gerekçenin, yıllarca onarılamayacak bu insanlık felaketi karşısında kabul edilebilmesi mümkün değildir.

ABD’nin dünyayı yönetme ve baskı altına alma eylemi karşısında sessiz kalmak, insanlık geleceğini bu emperyalist gücün insafına terk etmek ve sonuçlarını kabul etmektir. Uzun teknoloji ve sanayiinin, kimyasal, biyolojik, nükleer silahların bu gücün oyuncağı haline gelmesine, insanlık karşı çıkmalıdır.

Balkanlarda seyirci rolünü oynayan Birleşmiş Milletler Örgütü ivedilikle harekete geçmeli ve bu saldırıya engel olmalıdır. BM varlık nedenini, savaşları ortadan kaldırmak ve dünya barışını sağlamak için oluşturulmuş bir kuruluş olduğunu hatırlamalıdır.

Sürdürülen ve nereye varacağı belirsiz olan bu haksız saldırı derhal durdurulmalıdır. Uygarlık ve insanlık onuru adına bu saldırıya karşı çıkıyoruz. Çünkü bölgemizin barışa her zaman olduğundan daha fazla ihtiyacı vardır.

3.Köprü Ulaşım Sorununun Çözümü Değil, Kaynağıdır

Boğaz geçişi ve 3.Köprü tartışmaları yine gündemde önemli yer tutmaya başlamıştır. Konuya açıklık getirmek amacı ile Odalarımızın İstanbul Birimleri bir dizi çalışma yapmakta, araştırma ve görüşlerini kamuoyuna, ilgili çevrelere sunmaktadır. 6 Ocak 1999 tarihinde yapılan basın açıklaması ise sorunu çeşitli yanları ile ele almaktadır. Aşağıda bu açıklama yer almaktadır;

“KÖPRÜLER NE İFADE EDİYOR ?

“3.Köprü Projesi; planlamanın, ulaşımında temel ilkelerin ve kamu yararının bir gereği değil, otomotiv lobilerinin,

siyasi rant peşinde koşanların, çevre talancılarının bir dayatma projesidir.

Planlamanın bir parçası olarak ulaşım; çalışma, barınma, eğitim+kültür, dinlenme+eğlence gibi temel fonksiyonlar arasındaki ulaşılabilirliği, en güvenli, en ucuz ve en hızlı şekilde sağlamanın aracıdır. Dolayısıyla, ulaşımın bir parçası olarak 3.Köprü Projesi, sorunların çözümü olmaktan çok uzaktır.

Ulaşım bir ticari işletme aracı değil, kamusal bir hizmettir. Siyasi iktidar “yap-işlet-devret” modeliyle 3.Köprü ihalesi açarak kamu hizmetlerini özelleştirme halkalarına bir yenisini katmak istemektedir ki, bu kabul edilemez bir tutumdur.

KÖPRÜLER NE GETİRDİ ?

1. ve 2. Köprülerin İstanbul üzerindeki etkilerine ve getirdiklerine bakıldığında 3.Köprü’nün neler getireceğini kestirmek zor değildir. Köprüler, İstanbul’da çevreye, hava kirliliğine, tarihi ve kültürel çevrenin ve İstanbul’un oksijeni olan yeşil alan-orman talanına, çarpık kentleşmeye, kaçak yapılaşmaya ve gecekondulaşmaya neden olmuş ve asla çözüm getirmemiştir.

Otoyollar ve köprüler özel oto bağımlılığı yaratarak, otomotiv sektörünün gelişmesine pazar oluşturmuşlardır. Köprü geçişlerinde her yıl yapılan yüksek ücret artışlarıyla İstanbul halkına haksız vergi getirilmiştir.

YASAL DAYANAĞI VAR MI ?

3.Köprü ve bağlantı yollarını içeren proje yasal dayanak- tan da yoksundur. Çünkü Nazım Plan’a aykırıdır. Bir kentin gelişmesini yönlendiren temel doküman olan Nazım İmar Planı 2.Köprü’yü kesinlikle reddetmiştir.

3.Boğaz Köprüsü 500 yıllık tarihi bir dokuyu yok edecektir. Söz konusu köprü’nün yapılacağı güzergah, hem Boğaziçi yasanın hem de Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’nun himayesi altındaki sit alanını tahrip edecektir ki, bu nedenle de gayri yasal bir projedir.

Kaldı ki, 1993 yılında Prof.Doğan Kuban başkanlığındaki 3 Nolu Koruma Kurulu Boğaziçi’nin hiçbir yerinden köprü geçirilemeyeceğine karar vermiştir.

ULAŞIMDA ESAS SORUN NEREDEDİR ?

İstanbul’da yaşanan ulaşım sorununda öncelik Boğaz’ı geçmek de değildir. Boğaz Geçişi İstanbul ulaşımının sadece %11’ini oluşturmaktadır. Görülüyor ki, esas öncelik verilmesi gereken boğazın her iki yanında oluşan ulaşım sorununu çözmek olmalıdır.

İstanbul’da oluşan toplam yolculukların; . %19.2’si özel otomobil,

. %9.4'ü taksi-dolmuş,
. %11.5'i özel servis,
. %34.1'i otobüs,
. %19.6'ı minibüs,
. %6.2'si raylı sistem ve deniz ulaşımı ile yapılmaktadır.
Görülüyor ki yolculukların 93.8'i yaklaşık %94'ü karayolu ile yapılmaktadır. İşte sorunun temel nedeni buradadır. Karayolu ağırlıklı sistemler, çözüm üretmekten giderek uzaklaşmaktadırlar.

Gerek ülkesel ve gerekse kentsel düzlemde bu temel yanlış tercihten mutlaka uzaklaşmak gerekmektedir. Bu durum, petrolde dışa bağımlı olan ülkemizin önemli bir açmazıdır.

Köprülerden geçen araçların 3/4'ünü özel araçlar oluştururken, taşıdığı yolcu sayısı ise 1/4 kadardır. Görülüyor ki köprüler yolcu taşımaya değil, araçların taşınmasına dolayısıyla otomotiv sektörüne hizmet etmektedir. Bayındırlık Bakanlığı maalesef karayolu lobilerinin egemenliği altına girmiştir.

ÇÖZÜM NE OLMALIDIR?

- . Ülkesel Ölçekte; Ulusal ulaşım politikalarını belirlemesinde çok başlılığın engellenmesi için Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Ulaştırma Bakanlığı'na bağlanmalıdır.
- . Dışa bağımlılığı körükleyen karayolu ağırlıklı politikalar terk edilerek, hem ekonomik hem de güvenli olan demiryolu taşımacılığı teşvik edilmelidir.
- . Kentsel ölçekte ulaşım sistemi bir bütün olarak ele alınarak, kara-demir ve deniz yolu arasında entegrasyon sağlanmalıdır.
- . Demiryolu ağı, metro-hafif metro-tüp geçiş ve banliyö sistemleri bir bütün olarak değerlendirilmeli, 1987 yılında ön çalışması biten proje hayata geçirilmelidir.
- . Mevcut köprüler üzerinde toplu taşıma araçları için tercihli yollar oluşturulmalıdır.
- . Yerel yönetimler otopark sorununa mutlaka çözüm üretmeli, ana arterlerde trafik akışını engelleyecek nitelikte park edilmesi mutlaka önlenmelidir.
- . Özel otomobil satışlarıyla otoparklar ilişkilendirilmelidir.
- . Mevcut köprüler üzerindeki akışı hızlandırmak üzere, uzaktan okuma yaparak araçların gişelerde durmasını gerektirmeyen sistemler kurulmalı, geçiş ücretlerinde belli fonlar oluşturularak toplu taşıma sistemine kaynak oluşturulmalıdır.
- . İstanbul'da kara-deniz ve raylı sistemlerin eşgüdümünü sağlayan yönetsel bir yapı oluşturulmalı, tek tip bilet uygulaması sağlanmalıdır.

. Yapım maliyetini bir yılda amorti eden ve her yıl ulusal ekonomiye 1.3 milyar dolar girdi sağlayan tüp geçiş ve entegre raylı sistem yerine, Devlet bütçesine ek yük getiren, dışa bağımlılığı artıran ve dönüşü olmayan maliyetlerle köprü projelerini destekleyen zihniyet, İstanbul halkı tarafından mahkum edilmelidir.

Bizler İstanbul'daki meslek Odalarının temsilcileri olarak hiçbir kamusal fayda gözetmeyen bu rant projesine karşı İstanbul halkını uyanık olmaya ve kentlerine sahip çıkmaya davet ediyoruz."

Türkiye'de İnsan Hakları İhlalleri Doğal Bir Afet Gibi Yaşanmaktadır

10 Aralık 1998 günü İnsan Hakları Haftası'nın başlaması dolayısıyla yaptığımız basın açıklamasını yayınlıyoruz;

Bugün 10 Aralık 1998, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin Birleşmiş Milletler'ce kabul edililişinin 50.yıldönümüdür.

Yine bugün BM'ce "Dünya İnsan Hakları Günü" olarak ilan edilmiştir.

Buna rağmen, dünyanın dört bir köşesinde ve Türkiye'de milyonlarca insan, insan hakları ihlallerinin acısını çekiyor ya da bu ihlallerin olacağı korkusuyla yaşıyor.

Türkiye'de insan hakları ihlalleri doğal bir afet gibi yaşanmaktadır. İhlallerin şiddetleri de çok yüksektir. Neden Türkiye'de ihlaller bu kadar doğal?

Türkiye'de can güvenliği tehdit altındadır ve yaşam hakkı çok sık ihlal edilmektedir.

Bir taraftan insanları örgütsüzleştirmek için yoğun bir saldırı sözkonusuyken, doğal ve toplumsal varlıklarımız "verimlilik, karlılık" adına özelleştirmelerle yağmalanırken, artan işsizlik toplumun ayıbı sayılmazken, eğitim ve sağlığın doğuştan gelen bir hak olduğu unutturulurken, her geçen gün açların, barınma imkanı olmayanların sayısı artmaya devam ettiği bir ülkede insan haklarından değil, ancak kaostan bahsedilebilir.

Türkiye'de insan hakları ihlallerinden sorumlu kişi ve kurumların yasal bir koruma altında bulunduğu, hukuksal sistemin ihlalcilerin şemsiyesi olduğu, ihlalcilerin dokunulmaz olduğu, yargı yolunun işlemediği, işler gibi görünenlerin zamana yayılarak unutturulduğu bir ülkede insan haklarından bahsetmek mümkün müdür?

Çünkü Türkiye'de devletin yüksek menfaatleri uğruna insanlar öldürülebilir, işkence görebilir, kaybedilebilir, evinden yöresinden kovulabilir, evi yakılabilir.

Her anı hak ihlaliyle dolu bir sistemde, insan haklarının, özgürlüklerin, demokrasinin gerçekleşmesini beklemek bir şeyi olmadığı yerde aramaktır. Öyle bir anlayış ve uygulama ki, çocukları "fazla", yaşlıları "Yük", gençleri "tehlikeli" sayıyor.

Eşitlik için, özgürlük için, demokrasi için, haklar alanını genişletmek için yapılan her mücadele insan hakları mücadelesidir.

21.yüzyıl ya insan onurunu gerçekten kazandıracak insan hakları alanının genişlediği bir yüzyıl olacak ya da, insan onuru da dahil insan soyunun sonunu getirecek, çünkü insanlık ve uygarlık hızla bir yok oluşa, kolektif intiharın eşliğine yaklaşıyor.

1. ENERJİ SÜRASI YAPILDI

Türkiye Enerji Serüvenine

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 7-8-9 Aralık 1998'de İstanbul'da düzenlediği 1.Enerji Şurası'nda, Türkiye'yi enerji alanında sömürü koridoru yapacak kararlar alındı.

Yabancı ve yerli sermayeye yeni yatırım alanları açmak için "Enerji Krizi" senaryolarının sahneye konduğu 1.Enerji Şurası'nda;

- * Nükleer Santrallerin kurulması,
 - * Özelleştirmelere devam edilmesi,
 - * Özelleştirmelerin ölümlüdeki yasal engellerin kaldırılması,
 - * MAI'nın benzeri olan 'Avrupa Enerji Şartı'na itaat çizgisinin benimsenmesi,
 - * Uluslararası tahkimin savunulması,
- kararları alındı.

TMMOB 2.Başkanı Celal BEŞKTEPE, 1.Enerji Şurası'nın açılış günü olan 7 Aralık'ta, şuranın toplandığı Lütfi Kırdar Spor Salonu'nda aşağıdaki konuşmayı yaptı;

"Türkiye'nin Ulusal Enerji Politikasına İhtiyacı Vardır.

1.Enerji Şurası, Türkiye'nin ihtiyacı olan Ulusal Enerji Politikalarını tartışmak ve öneriler geliştirmek yerine "Ülkemizin enerji politikalarını çokuluslu tekellerin yönlendirmeleri doğrultusunda geliştirmeye" çalışmaktadır.

Cumhuriyetin 75.yılında toplanan 1.Enerji Şurası'nın sonuçta, bu amaca hizmet etmek için toplanması üzücü ve düşündürücüdür. Türkiye, enerji alanında gelecek kuşakları da ciddi ipotek altına alacak yeni bir serüvene doğru sürüklenmek istemiyor. Bu serüvenin amacı, "Türkiye'yi enerji alanında sömürü koridoru" yapmaktır.

Özelleştirme adı altında ülkenin enerji altyapısı "Yabancılaştırılmak" istenmekte ve kamunun elinde olması gereken "imtiyaz" hakkının yabancıların eline geçmesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle, Anayasa'nın enerji üretimi ve dağıtımını "imtiyaz" olarak tanımlayan hükümleri eski parametreler olarak ele alınmaktadır. Yabancı sermayenin ölümlüdeki yasal engeller kaldırılmak istenmekte ve uluslararası tahkim artık açıkça savunulmakta, uluslararası tekellerin sözcülüğü yapılmaktadır. Bağımsızlık değerlerimiz, insanlık onurumuz çok uluslu şirketlerin insafına terk edilmekte, MAI'nın zemini

hazırlanmaktadır.

Türkiye, çokuluslu tekellerin enerji, ulaşım altyapısı, telekomünikasyon ve çevresel sorunları giderme yatırımlarının alanı haline getirilmek istenmektedir. Yeni Dünya Düzeni'nin küreselleşme politikalarının bir sonucu olarak Türkiye bu yatırımların alanı olarak seçilmiştir.

Şura'yı bu amaçlara ulaşmak için araç olarak toplayanlar, konuyla ilgili ve birikime sahip çevrelerin Şura'ya katılımına olanak sağlamamıştır. Ulusal enerji politikalarına ihtiyaç duymayan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 23 Meslek Odasını bünyesinde taşıyan 280 bin üyesi olan bir meslek kuruluşu olan TMMOB'nin komisyonlara katılımını engelleyerek, TMMOB'nin deneyim ve birikimi ile buluşmak istememiştir.

Yabancı ve yerli sermayeye yeni yatırım alanları açmak için, "enerji krizi" senaryoları hazırlanmaktadır. Bu senaryolarla, ciddi bir enerji darboğazı havası estirilmekte, özelleştirmelere zemin hazırlanmaktadır.

Türkiye'nin jeotermal, güneş, rüzgar gibi yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin potansiyeli henüz tam olarak ortaya çıkarılmadığı halde, kaynaklarımızın yeterli olmadığı ifade edilmektedir. Bu açıklamalar doğru değildir. Çünkü, enerji sektörüyle ilgili tüm kuruluşlarda araştırma-geliştirme (AR-GE) yatırımları tamamen durma noktasına getirilmiştir.

Türkiye yakın geleceğini düşünebilen, programlayabilen ve yönlendiren bir ülke olmaktan çıkmıştır. Bu senaryolar kapsamında; Nükleer Enerji üretimi bugün teknik bir zorunluluk olarak değil, tamamen siyasi bir tercih olarak gündeme sokulmuştur.

Enerji altyapısına yatırım yapılmayarak sistemi çökme noktasına getirenler, çözümün NUKLEER ENERJİDE olduğunu iddia etmektedirler. Enerji sektörümüz nükleer lobiler ile yap-işlet-devret ve yap-işlet lobilerine teslim edilmektedir.

Yabancı şirketleri dokunulmazlık zırhı ile donatarak, sömürge hukuku tesis edilmeye çalışılmaktadır. Bu nedenle, enerji üretimi ve dağıtımını imtiyaz olarak tanımlayan Anayasa hükümleri değiştirilerek Danıştay denetiminin kaldırılması ve uluslararası